

EL TRESOR DE L'ILLA

A mitjans del segle XVI les incursions de pirates i corsaris assolaven les costes catalanes. Les poblacions del litoral, amenaçades per aquests bandits, bàsicament algerians i turcs, varen començar a construir les torres de guaita, que servien per alertar de la seva arribada. Aquests malfactors devastaven els pobles, emportant-se tot el que tenia valor, com or, plata, joies..., també s'enduïen els homes i dones, que després venien com a esclaus. En aquestes fortificacions, quan el vigia veia que s'acostaven vaixells desconeguts, encenia una foguera al cim de la torre i alertava a la població que, així, tenia temps per fugir amb les seves pertinences més preuades o refugiar-se als baluards de defensa.

La Torre Valentina, la Torre del Baró i la Torre del Mal Ús, n'eren tres de les plantades a Calonge, que junt amb el Castell i algun mas que s'havia fortificat, formaven la protecció més efectiva davant l'atac sanguinari d'aquesta gent violenta i cruel.

I vet aquí que un infeliç dia, el vigilant de la Torre Valentina albirà vaixells de pirates que s'acostaven per migdia. Però ell estava amb la seva barca pescant ¡Mala fortuna! Amb prou feines va poder arribar a la platja, tancar-se a la torre, i encendre una foguera. A la Torre del Baró, en veure-la, van encendre la seva, però a la Torre del Mal Ús el guaita s'havia adormit. I el que va passar ja us ho podeu imaginar: que els pirates van devastar tota la població, entrant casa per casa i emportant-se tot el que tenia valor. Tan gran va ser la collita de provisions i d'esclaus que els vaixells anaven plens a vessar. Per precaució, decidiren endur-se el material més fungible i deixar amagades totes les monedes, joies i peces d'or i plata que havien acumulat, per tornar més endavant a recuperar-les, sabent que deixaven la població ben afeblida sense braços per defensar-se.

Varen triar un lloc entre la riera dels Molins i el Rifred, a prop d'on neix la riera de Calonge, a la zona de l'Illa, i de nit, amb la gent del poble atemorida tancada al castell, van enterrar el tresor. Ningú en va ser testimoni, ni ningú del poble va saber que tots els seus béns havien quedat allà mateix.

Van passar els anys, però els pirates no van tornar. Deien que un mal vent s'havia endut els dos vaixells al fons del mar, a prop de Sicília, no se sap si anant o tornant d'Alger, ni si se'n va salvar cap dels qui anaven a bord.

Algunes llegendes parlaven del tresor de Calonge, i es deia que l'ànima del pirata vigilava, dia i nit, que ningú s'hi apropés. Passats molts anys, alguns veïns van començar a veure una forma fantasmal voltant per la zona del Camí Fondo, al barri de l'Illa, que de nit espantava als que transitaven per aquell indret. L'aparició anava vestida amb un

llençol i una carbassa per barret, terroritzant amb els seus crits als qui gosaven anar per allà. La gent estava atemorida i evitava passar-hi, fins que dos valents, coneguts com en Cabra i l'avi Lonso, una nit, amagats entre unes bardisses, van prendre'l i esbatussar-lo fins deixar-lo mig mort.

Resultà ser una dona del poble coneguda com la Rita «cinc hores», amb fama de dolenta. No es va saber mai el perquè actuava d'aquella manera, però es començà a parlar de si tenia relacions amb una bruixa que vivia al Puigtavell que sabia on estava amagat un tresor. També es deia que la bruixa acostumava a anar al mercat a vendre remeis i potingues que feia ella mateixa, i que no era gaire parladora.

Més per tafaneria que per altra cosa em vaig espavilar per trobar-la. Ho aconseguí un dia rúfol de març. Estava asseguda al terra, amb les seves mercaderies al davant, i sota un tendal migrat que amb prou feines la protegia del plugim.

—Es cert que sabeu on s'amaga un tresor? —li vaig dir sense preàmbuls.

Ella, vestida amb un abric de llana de color entre grana i violat, m'esguardà de dalt a baix sense cap expressió al rostre. Tardà en respondre.

—No cal que el busqueu perquè el tresor ja no hi és.—va fer una pausa teatral —Però si em compreu algun remei us explicaré la història.

—Som-hi, doncs— vaig acceptar, i he de reconèixer que ho vaig fer amb plaer i que encara conservo l'ungüent. Ella, amb veu baixa, es va explicar:

—Una nit de juny del primer any d'aquest segle van arribar dos vaixells pirates a la platja de Sant Antoni, a tocar de la riera. La gent que encara voltava per allà ho celebrà com una festa, perquè semblava una representació molt acurada de les teatralitzacions dels atacs dels pirates que es feien a l'estiu. Potser n'eren una trentena d'homes. Varen fer baixar dos cavalls i un parell de carros i van anar amunt cap a Calonge per la carretera, seguint el curs de la riera, fins arribar a la benzinera. Un cop allà, van tirar pel carrer Nou fins el Camí Fondo on s'aturaren. A vint passes del tercer pou començaren a cavar, davant de l'expectació dels veïns i turistes que seguien l'espectacle. Amb la precisió d'un cirurgià arrencaren de la terra baguls i caixes plenes de joies que anaven carregant als carros mentre la gent aplaudia l'escena. Un cop enllestit, giraren cua i cap a la platja cames ajudeu-me, mentre els veïns els seguien amb cotxes fent sonar les botzines, xalant i celebrant la festa. Ràpidament ho carregaren tot als vaixells i partiren mar enllà. I així va desaparèixer el tresor de l'Illa.

«Talment semblaven de veritat» deia la senyora Engràcia, rient a no poder més, l'endemà al mercat.